

ШАХСИЙ ҲАЁТ ДАХЛСИЗЛИГИНИ БУЗИШ ЖИНОЯТЛАРИНИНГ ҲАМДА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7494376>

ELSEVIER

Received: 22-12-2022

Accepted: 22-12-2022

Published: 22-12-2022

Аҳмадов Анваржон Турғун ўғли

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Академияси 3-ўқув курси 320-гуруҳ курсанти

Хуррамов Жалолиддин Баҳриддин ўғли

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Академияси 3-ўқув курси 320-гуруҳ курсанти

Abstract:... Мазкур мақолада “Шахсий ҳаёт дахлсизлиги”, “Шахсий ҳаёт дахлсизлигини бузиш” ва илмий жиҳатдан қийёсий таҳлил қилиниб, шахсий ҳаёт дахлсизлигини бузиш жиноятларининг ўзига хос хусусиятлари, ҳозирги вақтда суд-тергов амалиётида шахсий ҳаёт дахлсизлигини бузиш жиноятларини тергов қилиш билан боғлиқ юзага келаётган айрим масалалар муҳокама қилинган. Шахсий ҳаёт дахлсизлигини бузиш жиноятларини тергов қилишни такомиллаштириш борасида таклиф ва тавсиялар берилган.

Keywords: Шахсий, шахсий ҳаёт дахлсизлиги, шахсий ҳаёт дахлсизлигини бузиш, суд-тергов амалиёти, далил, электрон далил, расмийлаштириш.

About: FARS Publishers has been established with the aim of spreading quality scientific information to the research community throughout the universe. Open Access process eliminates the barriers associated with the older publication models, thus matching up with the rapidity of the twenty-first century.

Received: 22-12-2022

Accepted: 22-12-2022

Published: 22-12-2022

Abstract:... в данной статье рассматриваются специфические особенности преступлений нарушения неприкосновенности личной жизни, "нарушение неприкосновенности личной жизни", "нарушение неприкосновенности личной жизни" и некоторые вопросы, возникающие в связи с расследованием преступлений нарушения неприкосновенности личной жизни на данный момент в судебно-следственной практике. Были высказаны предложения и рекомендации по совершенствованию расследования преступлений, связанных с нарушением неприкосновенности личной жизни

Keywords: личное, неприкосновенность личной жизни, нарушение неприкосновенности частной жизни, судебно-следственная практика, доказательство, электронное доказательство, формализация

About: FARS Publishers has been established with the aim of spreading quality scientific information to the research community throughout the universe. Open Access process eliminates the barriers associated with the older publication models, thus matching up with the rapidity of the twenty-first century.

Received: 22-12-2022

Accepted: 22-12-2022

Published: 22-12-2022

Abstract:... this article discusses the specific features of the crimes of violation of the inviolability of personal life, "violation of the inviolability of personal life", "violation of the inviolability of personal life" and some issues that arise in connection with the investigation of the crimes of violation of the inviolability of personal life at the moment in forensic investigative practice. Suggestions and recommendations were made on improving the investigation of crimes of violation of the inviolability of personal life

Keywords: personal, personal life inviolability, violation of privacy inviolability, judicial investigative practice, proof, electronic proof, formalization

About: FARS Publishers has been established with the aim of spreading quality scientific information to the research community throughout the universe. Open Access process eliminates the barriers associated with the older publication models, thus matching up with the rapidity of the twenty-first century.

Бугунги даврда Янги Ўзбекистон “Инсон қадрини устувор бўлган жамият ва халқпарвар давлат” деган муҳим ғоя негизида барпо этилмоқда. Давлатимиз раҳбари белгилаб берган бу улуғвор мақсад асосида халқимиз янгидан-янги ислохатларнинг ҳақиқий муаллифига айланиб бормоқда.

Жамият барча жабҳалари тез суратларда ривожланиб борар экан, унда қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқуқ соҳасини такомиллаштириш

масалаларига алоҳида эътибор қаратмасликнинг иложи йўқ. Чунки жамият тараққиёти қонун устуворлиги ва суд ҳокимиятининг мустақиллиги билан чамбарчас боғлиқдир.

Сўнги тўрт йил давомида суд-ҳуқуқ тизими ва тергов органлари фаолиятига оид 40 дан ортиқ қонун, фармон ва қарорлар қабул қилинганлиги мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизими ва тергов органлари фаолиятини янада такомиллаштириш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ишончли ҳимоя қилиш чораларини кучайтириш, одил судловни самарали таъминлаш ҳамда тергов ва суд идораларининг чинакам мустақиллигини таъминлаш бўйича изчил ишлар олиб борилаётганлигининг яққол мисолидир.

Хусусан, Президентимизнинг 2020 йил 10 августда қабул қилинган

“Суд-тергов фаолиятида шахснинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш кафолатларини янада кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармони суд-тергов босқичида шахснинг ҳуқуқ ва эркинликларига сўзсиз риоя этилишини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Шунингдек, кейинги беш йилликда мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг зарур сиёсий-ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий ва илмий-маърифий асосларини яратиб беришга қаратилган Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегиясининг иккинчи устувор йўналиши “Мамлакатимизда адолат ва қонун устуворлиги тамойилларини тараққиётнинг энг асосий ва зарур шартига айлантириш” деб белгиланиши ҳам юқоридаги фикримизнинг яққол исботидир.

Амалга оширилаётган барча ислохотлар ривожланган хорижий давлатлар тажрибаларидан келиб чиқиб, ахлоқий-маънавий, ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ва бошқа жиҳатлар ҳисобга олинган ҳолда тегишли йўналишларда амалга оширилган илмий тадқиқот ишлари натижасидир.

Бугунги кунда Республикамизда илмий-тадқиқот фаолиятини ташкил этиш, замон талабларига жавоб бера оладиган салоҳиятли илмий мактаблар яратилди, илмий лаборатория ва кафедралар, олий таълим ва илмий-тадқиқот муассасалари, вазирлик ва идоралар ҳамда республика миқёсидаги илмий-техник ва эксперт кенгашлари шаклидаги кўп тармоқли илмий-ташкилий инфратузилма фаолият юритмоқда.

Барчамизга маълумки юртимизда амалга оширилаётган туб ислохотларнинг замирида инсон кадри ҳамда унинг ҳуқуқ ва эркинликлари ётади. Шу боисдан шахсларнинг асосий ҳуқуқ ва эркинликлари тоифасига кирувчи шахснинг шахсий ҳаёт дахлсизлиги ҳисобланади. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 27-моддасида “Ҳар ким ўз шаъни ва обрўсига қилинган тажовузлардан, шахсий ҳаётига аралашидан

ҳимояланиш ва турар жойи дахлсизлиги ҳуқуқига эга...” деб кўрсатилганлиги ҳам фикримизнинг яққол исботидир.

ШАХСИЙ ҲАЁТ ДАХЛСИЗЛИГИ – инсоннинг асосий конституциявий ҳуқуқларидан бири. Шахсий ва оилавий ҳаётни қонун билан кўриқланишини англатади. Энг янги конституциялар шахсий ҳаёт дахлсизлиги қафолатлари сифатида шахснинг розилигисиз унинг шахсий ҳаёти тўғрисида ахборот тўплаш, сақлаш, фойдаланиш ва тарқатишни тақиқлайди. Баъзида шахснинг ўзи тўғрисидаги рўйхатга олинган маълумотлар билан танишиб чиқиш, улардан фойдаланиш, ноаниқликлари бўлса, тузатишлар киритиш тарзидаги кўшимча қафолатларни белгилайди. Ёзишмалар ва бошқа ахборот алмашиш сири ҳам алоҳида конституциявий ҳуқуқни ташкил қилиб, шахсий ҳаёт дахлсизлиги қафолатларидан бири ҳисобланади.

ШАХСИЙ ҲАЁТ ДАХЛСИЗЛИГИНИ БУЗИШ - шахснинг шахсий ёки оилавий сирини ташкил этувчи шахсий ҳаёти тўғрисидаги маълумотларни унинг розилигисиз қонунга хилоф равишда йиғиш ёки тарқатиш, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, – базавий ҳисоблаш миқдорининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч юз соатгача мажбурий жамоат ишлари ёхуд икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

П.Митникнинг фикрига кўра, “Шахсий ҳаёт дахлсизлигини бузиш инсонга қаратилган жиноятлардан энг оғир ҳисобланиб у фақатгина моддий ёки жисмоний томондан эмас балки, шахснинг маънавий-руҳий жиҳатдан жабрланишига олиб келади” .

Шахсий ҳаёт дахлсизлигини бузиш жиноятларни тергов қилишда исботлашнинг асосий предмети бўлган элементлари яъни далилларни таснифлаш ва тўплаш жараёнларида, ушбу турдаги жиноятларнинг терговини амалга ошираётган давлат органлари ва мансабдор шахсларининг жиноят содир этган гумон қилинувчи ва айбланувчиларнинг қилмишларига тўғри ҳуқуқий баҳо бериш, жумладан, ҳақиқатни аниқлаш жараёнлари билан бевосита қийинчиликларни мавжудлиги мазкур турдаги жиноятлардан жабрланган шахсларнинг ҳуқуқ ва эркинликларининг поймол бўлиши, Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг асосий принциплари ҳисобланган айб учун жавобгарлик ва жавобгарликнинг муқаррарлиги принциплари ҳамда Жиноят-процессуал кодексининг асосий вазифалари, жумладан, жиноятларни тез ва тўла очиш, айбдорларни фош қилиш, айби бўлмаган ҳеч бир шахснинг жиноий жавобгарликка тортилмаслигига қаратилган жиноий процессуал нормаларни таъминлаш жараёнларида намоён бўлмоқда. Агарда биз жиноий процессуал қонунимизга қуйидаги тушунчани киритсак, яъни далилларни таснифланишига кўра электрон далиллар тушунчасини ҳам тадбиқ этсак қуйидаги ижобий ўзгаришларга эришамиз. Хусусан ҳозирги

кунда жамиятимиз ҳаётида кўп учраётган интернет ва бошқа ижтимоий тармоқлар орқали шахсларнинг шахсий ҳаётига оид тажовузларни содир этишнинг янгидан-янги турлари пайдо бўлаётгани ва ушбу электрон воситаларни суриштирувчи ва терговчилар томонидан расмийлаштиришда вужудга келаётган муаммоларнинг ечимини топган бўлардик.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Konsitutsiyasi
2. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi
2. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat-protsessual kodeksi
4. Jinoyat huquqi umumiy qism darslik TDYU 2019. Toshkent
5. Jinoyat huquqi maxsus qism darslik IIV Akademiya 2021. Toshkent
6. Konsitutsiyaviy huquq darslik JXU 2019 Toshkent